

Ressurskontroll og oppdrett av marine arter

Prosjektnr. 341011 – Prosjektrapport

Foto: Norges Råfisklag v/ Thor Arne Pedersen

Prosjektet er gjennomført av Norges Fiskarlag, Norges Råfisklag og Villfiskforum, med støtte fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)

Forord

Dette prosjektet er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF), på grunnlag av et prosjektforslag utarbeidet av Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag.

Det har vært en god dialog mellom næringsutøvere, organisasjoner og myndigheter i hele prosjektperioden. Resultatene av arbeidet vises gjennom koordinering og utforming av flere høringsuttalelser og formelle innspill. Ikke minst vises resultatene av arbeidet i de tilpasninger som nå er gjort i regelverk og rammevilkår, slik at fangstbasert akvakultur kan bli en framtidsrettet næring.

Vi takker alle som har bidratt konstruktivt til dette arbeidet!

Trondheim 19. november 2007

Edel Åsjord og Jan Henrik Sandberg

Innhold

Sammendrag	4
Bakgrunn	5
Om fangstbasert akvakultur	5
Målsettinger med prosjektet.....	6
Organisering	6
Gjennomføring.....	7
Resultater og måloppnåelse	8
Oppsummering	9
Vedlegg	11

Sammendrag

Det er bred enighet i næringen om å arbeide for å utvikle fangstbasert akvakultur (også kalt fiske for levende lagring) som en bærekraftig og lønnsom driftsform. Regjeringen vektlegger også fangstbasert akvakultur som en nasjonalt viktig strategi for økt marin verdiskaping.

For å oppnå dette må næring og forvaltning i fellesskap utvikle og praktisere et regelverk som gir forutsigbare rammebetingelser, samt realistiske muligheter for lønnsom drift. I den forbindelse tok Norges Fiskerlag og Norges Råfisklag i 2003 initiativ til prosjektet kalt "*Ressurskontroll og oppdrett av marine arter*", som senere ble finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Gjennomføringen av prosjektet ble først styrt av en egen arbeidsgruppe, seinere av flåteleddets Villfiskforum.

Målsettingene med prosjektet har vært å:

1. Gi faglige innspill til utformingen av nytt regelverk for fangstbasert akvakultur, som skal sikre en fornuftig balansering av hensynet til både ressurskontroll og næringsutvikling.
2. Påvirke de sentrale beslutningstakere i valg av regelutforming.
3. Gi innspill på forskningsbehov relatert til ressurskontroll, fangst og oppfôring av villfisk og videre oppdrettsaktivitet.

Det er i prosjektet koordinert og utformet mange uttalelser og innspill, som totalt har bidratt til å utforme et regelverk som er rimelig godt tilpasset næringens behov. Arbeidet har foregått i et nært og godt samarbeid med forvaltning og forskningsinstitusjoner. Alle de faglige aktivitetene, som ble beskrevet i prosjektskissen som lå til grunn for prosjektet, er gjennomført. Det er også gjort et betydelig arbeid ut over dette. Prosjektet er derimot ikke gjennomført innenfor den tidsperioden som opprinnelig var skissert.

Det er fortsatt nødvendig å gjennomføre forsknings- og utredningsprosjekt, som kan bidra til at fangstbasert akvakultur utvikles som en lønnsom og bærekraftig næring, med godt omdømme. Det er gitt innspill til dette til handlingsplanen til Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Norges Forskningsråds og Innovasjon Norges oppdaterte "*Plan for koordinert satsning på torsk*" og ikke minst gjennom utarbeidelsen av en egen handlingsplan for Villfiskforum.

I prosjektperioden er høringsuttalelser og innspill formidlet gjennom ordinære kanaler hos de deltagende organisasjonene. Resultatene av arbeidet er omtalt i fiskeriavisene, og på aktuelle hjemmesider.

På grunnlag av det arbeidet som er utført, samt resultatene som er oppnådd, anses målsettingene med dette for å være oppnådd.

Bakgrunn

Fiskerinæringen, fiskeindustrien og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) har en felles målsetting om å utvikle fangstbasert akvakultur (også kalt fiske for levende lagring) som en bærekraftig og lønnsom driftsform. Også Regjeringens felles plattform ("*Soria Moria-erklæringen*") og Stortingsmelding nr. 19 (2004 – 2005) om Marin næringsutvikling vektlegger fangstbasert akvakultur som en nasjonalt viktig strategi for økt marin verdiskaping. For å oppnå dette må næring og forvaltning i fellesskap utvikle og praktisere et regelverk som gir forutsigbare rammebetingelser, samt realistiske muligheter for lønnsom drift.

Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag hadde allerede i 2003 felles drøftinger om utfordringer knyttet til fremtidig regulering av fangst, levende mellomlagring og oppfôring av villfanget torsk, samt oppdrett av torsk fra kunstig klekket yngel. Organisasjonene var opptatt av at en fremtidig regulering både måtte ivareta hensynet til en god og effektiv ressurskontroll, i tillegg til at rammebetingelsene måtte bidra til en positiv utvikling for næringsutøverne.

I den forbindelse tok Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag initiativ til oppstart av et prosjekt kalt "*Ressurskontroll og oppdrett av marine arter*". Prosjektet ble startet opp høsten 2003, etter å ha fått et tilsagn på kr 200 000,- fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (datert 31. desember 2003).

Om fangstbasert akvakultur

Torskeoppdrett og oppfôring av vill torsk, er fortsatt næringer i startfasen. Det forventes vekst, spesielt knyttet til oppdrett basert på kunstig klekket yngel. Fangst av levende torsk for mellomlagring og eventuelt oppfôring, såkalt fangstbasert akvakultur, kan på den andre siden åpne muligheter for økt lønnsomhet både for sjø og landsiden.

Fangstbasert akvakultur har lange tradisjoner i Norge. Næringen antas å ha et betydelig potensial for økt verdiskaping, særlig for mellomlagring og oppfôring av villfanget torsk^{1, 2, 3, 4}. Dette kan gi fortrinn i forhold til markedstilpasning, redusere usikkerhet knyttet til industriens tilgang til gode råvarer og bidra til å øke lønnsomheten ved produksjon av ferske fiskeprodukter. Også kortvarig mellomlagring (uten oppfôring) kan være aktuelt fordi det gir forbedret råstoffkvalitet. Fangstbasert havbruk fikk fornyet aktualitet som følge av innføring av reguleringer i torskefiskeriene, hvor overregulering er erstattet med fartøykvoter der aktørene vil ønske å maksimere verdien av den tildelte kvoten.

Den forventede økningen i produksjonen av oppdrettet og oppfôret torsk utfordret eksisterende ressurskontroll. I tilrådingen fra Fiskeridepartementet i forbindelse med budsjetterminen 2001 heter det bl.a.: "*Videre verdiskaping forutsetter tilrettelegging av gode styrings- og reguleringssystemer og et utbygd og velfungerende kontroll- og tilsynsapparat*".

¹ Rapport fra arbeidsgruppe for vurdering av bruk av villfisk i marint oppdrett (Waage-utvalget). 2001

² Torskeutredning. KPMG Senter for Akvakultur og Fiskeri. 2000

³ Planmessig igangsetting av nye arter i oppdrett. KPMG Senter for akvakultur og Fiskeri. 2003

⁴ Fangstbasert akvakultur – Status, barrierer og potensial (Fiskeriforskning 2006)

Det har derfor lenge vært behov for et klarere regelverk for fangstbasert havbruk, først og fremst av hensyn til fiskevelferd, fiskehelse, fartøyteknologi, fôring og ressurskontroll. Dette i forhold til både fangstmetoder, tekniske innretninger, håndtering, transport, restitusjon og mellomlagring og lokalisering av merder. Dette prosjektet har gitt sentrale innspill og bidrag til den omfattende utviklingen av regelverk for rammevilkår, som har foregått siden høsten 2003 og fram til i dag.

Målsettinger med prosjektet

Målsettingene med prosjektet har vært å:

1. Gi faglige innspill til utformingen av nytt regelverk for fangstbasert akvakultur, som skal sikre en fornuftig balansering av hensynet til både ressurskontroll og næringsutvikling.
2. Påvirke de sentrale beslutningstakere i valg av regelutforming.
3. Gi innspill på forskningsbehov relatert til ressurskontroll, fangst og oppfôring av villfisk og videre oppdrettsaktivitet.

Organisering

Prosjektet har i perioden 2004 – 2006 hatt en egen arbeidsgruppe. Oppgaven til denne arbeidsgruppa har vært å drøfte- og skissere løsninger for å ivareta hensynet til ressurskontroll og optimal regelverksutforming. Deltagere i denne gruppa har vært:

- Kurt Karlsen, fisker, Vesterålen
- Andre Reinholdtsen, fisker, Vesterålen
- Jan Erik Johnsen, fisker, Brønnøysund
- Rita Naustvik, fisker, Finnmark/Ålesund
- Nina Hjort, juridisk rådgiver, Norges Råfisklag
- Jon Grimstad, salgssjef, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag
- Gunnstein Bakke, Fiskeridirektoratet (observatør)
- Hilde Skjervø, prosjektleder, Norges Fiskarlag
- Edel Åsjord, forskningskoordinator, Norges Fiskarlag

I tillegg har Havforskningsinstituttet v/ Bjørnar Isaksen og Fiskeriforskning v/ Kjell Midling møtt i forbindelse med presentasjon og diskusjon av forskningsresultater.

I perioden 2003 til utgangen av 2005 ble det arrangert 3 møter i arbeidsgruppa. Fra 2006 har styringsgruppa for Villfiskforum fungert som arbeidsgruppe for prosjektet. Norges Fiskarlag har koordinert arbeidet i hele prosjektperioden. Prosjektansvarlig i perioden 2003 – 2006 har vært Edel Åsjord. Prosjektansvarlig fra 2006 har vært Jan Henrik Sandberg. Begge arbeidsgruppene har fungert godt.

Gjennomføring

Arbeidsgruppa for prosjektet hadde sitt første møte 3. desember 2003. Ved oppstarten av prosjektet tok arbeidsgruppa utgangspunkt i Fiskeridirektoratets utredning om ressurskontroll og oppdrett av marine arter (datert 24. september 2003), andre rapporter og utvalgsarbeid. Det ble også lagt vekt på problemstillinger som oppsto ved innføring av landingsforskriften, og det ble derfor gitt innspill til Fiskeridirektoratet og Fiskeridepartementet om praktiske problemstillinger som oppsto ved denne driften. Dette samarbeidet var konstruktivt.

Det hadde som nevnt lenge vært behov for et klart regelverk for fangstbasert akvakultur. Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) gav derfor (i brev datert 7. april 2004) Mattilsynet og Fiskeridirektoratet i oppgave å komme med forslag til *"Harmonisert regelverk for villfanget marin fisk for levendelagring og for oppdrett"*. Dette utvalget ble ledet av assisterende fiskeridirektør Liv Holmefjord, og det såkalte Holmefjordutvalget la fram sin rapport 10. mai 2005. Rapporten er lagt ut på Fiskeridirektoratets hjemmesider. (se: www.fiskeridir.no).

I løpet av 2005 hadde Arbeidsgruppa to møter hvor forskningsbehov og det kommende regelverket for fangstbasert akvakultur stod sentralt. I denne fasen var samarbeidet med Holmefjordutvalget godt og konstruktivt.

Holmefjordutvalgets rapport var helt sentral i Fiskeri- og kystdepartementets utkast til nytt regelverk for fangstbasert akvakultur, som ble sendt på nasjonal høring (og begrenset EØS-høring) den 9. august 2005, med høringsfrist den 1. november 2005. I høringsnotatet framholdt Fiskeri- og kystdepartementet også Villfiskforum som et egnet forum for myndigheter og tilsynsorganers samarbeid med næringen. Det kom inn om lag 20 høringsuttalelser, bl.a. omfattende uttalelser fra Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag. Arbeidsgruppen bidro betydelig til disse høringsuttalelsene.

Det nye regelverket for fangstbasert akvakultur trådte i kraft den 1. januar 2006. Regelverket er sammensatt av en helt ny forskrift som setter krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende. Disse bestemmelsene er hovedsakelig hjemlet i deltagerloven og dyrevernloven. Det er også innført et nytt kapittel i *"Forskrift om utøvelse av fiske i sjøen"*, som er hjemlet i saltvannsfiskeloven og dyrevernloven. Denne forskriften gjelder fangst av alle arter som holdes levende. Det ble i tillegg gjort enkelte tilpasninger i akvakulturregelverket.

Selv om regelverket for fangstbasert havbruk ble fastsatt, gav det et stort rom for tolking, og var fortsatt uklart på enkelte områder. Målet for næringen må være at regelverket praktiseres på en måte som gir forutsigbare rammevilkår, samt realistiske muligheter for lønnsomhet. Eksempler på problemstillinger måtte avklares nærmere var:

- Når skal akvakulturregelverket i praksis måtte begynne å gjelde (tid for fôring)?
- Hva bør være gjeldende generelle avstandskrav mellom merder for restitusjon og mellomlagring (og låssettingsplasser) og lokaliteter for akvakultur?

- Hvilke kriterier bør brukes for godkjenning av fartøy som skal drive fangst for levende lagring?
- Hvordan ville praktiseringen av EU-regelverk kunne påvirke den tradisjonelle fôringen av levende villtorsk med frossen sild og lodde?
- I hvilken grad bør det nye regelverket for fangstbasert akvakultur også gjelde tradisjonell låssetting og levendelagring av ål?

Det var en forutsetning at kommende retningslinjer og rammer for praktisk håndhevelse av regelverket måtte utarbeides i felles forståelse mellom myndigheter og næringsutøvere. Praktiseringen av det nye regelverket ble derfor diskutert med representanter for Fiskeri- og kystdepartementet og Mattilsynet på møtene i styringsgruppa for Villfiskforum den 9. - 10. januar 2006, og den 20. – 21. april 2006, samt på etterfølgende møter mellom næring og forvaltning.

Resultater og måloppnåelse

Både i den opprinnelige prosjektperioden og i forlengelsen av prosjektet har det vært et nært og konstruktivt samarbeid med både fiskeriforvaltning og forskningsinstitusjoner. Som et resultat av dette arbeidet ble det i 2005 utformet et eget faktaark som beskrev arbeidet i prosjektet ([Vedlegg 1](#)).

Det er i prosjektet også gitt innspill til hvordan omsetning og ressursavregning for levende villfisk bør foregå, blant annet i et eget brev til Fiskeri- og kystdepartementet. Rammevilkårene for dette er nå nedsatt i reguleringsforskriften ("*Forskrift om regulering av fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62° N*"), samt i Norges Råfisklags rundskriv nr. 9/2006 om "*Omsetnings- /veiebestemmelser for levendefisk*" ([Vedlegg 2](#)) og Norges Råfisklags rundskriv 10/2006 om "*Levendelagring av fisk*" ([Vedlegg 3](#)).

Senere ble det gjennom prosjektet koordinert og utarbeidet en høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag, som gav sentrale innspill til det nye regelverket for fangstbasert akvakultur ([Vedlegg 4](#)). Bl.a. som en følge av dette ble regelverket for fangstbasert akvakultur i store trekk godt tilpasset næringen.

Regelverket for fangstbasert akvakultur ble gjort gjeldende fra 1. januar 2006, men gav fortsatt rom for tolking. For at dette regelverket praktiseres på en måte som gir forutsigbare rammevilkår ble det gjennom prosjektet utarbeidet et nytt innspill til Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) fra Landsstyret i Norges Fiskarlag ([Vedlegg 5](#)).

Ny informasjon fra Mattilsynet våren 2006 tydet også på at EUs Biproduktforordning, samt den nasjonale tolkingen av dette regelverket, kunne få store negative konsekvenser for den fangstbaserte næringa. Årsaken til dette var først og fremst oppfatningen av at bruk av aktuelle alternativer for fôring av villfanget fisk (frossen lodde og sild) kunne/burde bli forbudt. Det ble derfor laget et eget brev fra Norges Fiskarlag til Fiskeri- og kystdepartementet der potensielle problemstillinger knyttet til fôring av villfanget torsk og EUs Biproduktforordning ble omtalt ([Vedlegg 6](#)).

Det sistnevnte brevet medførte at Fiskeri- og kystdepartementet kalte inn til et møte den 31. mai 2006, der representanter for Departementet, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Villfiskforum og næringens organisasjoner deltok. Som en følge av dette ble regelverket for fangstbasert akvakultur ytterligere tilpasset gjennom en endringsforskrift (datert 27. juni 2006), slik at bl.a. låssettingsfiske og mellomlagring av ål kunne fortsette som normalt. På det samme møtet ble det også lagt rammer for en videre faglig vurdering av smitterisiko ved fôring av levende villfisk med frossen sild / lodde i regi av Vitenskapskomiteen for Mattrygghet. Vitenskapskomiteens senere rapport konkluderte med at denne risikoen var liten (se: www.vk.no).

Gjennom prosjektet er det også koordinert gitt innspill til videre FoU-behov innen fangstbasert akvakultur. Dette har skjedd gjennom utarbeidelsen av Villfiskforums handlingsplan for 2006 – 2007 (se: www.villfiskforum.no) og gjennom arbeidet med Norges Forskningsråds og Innovasjon Norges ”*Plan for koordinert satsing på torsk*” våren 2006 (se: <http://www.forskningsradet.no>). I arbeidet med den sistnevnte planen ble det gjennomført tre telefonmøter og to møter i Forskningsrådets lokaler.

Oppsummering

Alle de faglige aktivitetene som ble beskrevet i prosjektskissen (datert 20. november 2003) er gjennomført. Det er også gjort et betydelig arbeid ut over dette. Prosjektet er derimot ikke gjennomført innenfor den tidsperioden som opprinnelig var skissert. Hovedårsaken til dette er at det tok langt mer tid og ressurser enn planlagt å få et nødvendig regelverk på plass. Grunnet behov for forsknings og utredningsarbeid trådte ikke regelverket for fangstbasert akvakultur i kraft før 1. januar 2006. Det har også vært nødvendig å jobbe med videre tilpasninger av regelverket etter den tid. FHF v/ Terje Flatøy har vist stor forståelse for dette.

Det ble bestemt å avslutte prosjektet etter framleggelsen av ”*Regjeringens Ferskfiskstrategi*” høsten 2007. For det første var midlene som var avsatt til prosjektet oppbrukt (jfr. rammen på kr 200 000,- i tilsagnet fra FHF datert 31. desember 2003). I ferskfiskstrategien ble det også foreslått tiltak av politisk karakter, som kunne være kontroversielle (bl.a. kvotemotivasjon for å øke omfanget av fangstbasert akvakultur). Det vil ikke være ryddig for et FoU-forum som Villfiskforum å gå aktivt inn i denne diskusjonen. Disse politiske avveiningene bør heller overlates til næringsorganisasjonene og forvaltningen.

Det er allikevel fortsatt nødvendig å gjennomføre forsknings- og utredningsprosjekt, som kan bidra til at fangstbasert akvakultur utvikles som en lønnsom og bærekraftig næring, med godt omdømme. Aktuelle forskningsområder er bl.a. knyttet til fiskevelferd, ressursavregning for levende fisk og fiskeriteknologi. Identifisering av nye aktuelle problemstillinger skjer også gjennom Norges Fiskarlags deltagelse i styret for ”Sats på torsk” og ”Frisk torsk” prosjektene. Videre prioritering og koordinering av FoU-oppgaver vil skje i tråd med handlingsplanen til Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Norges Forskningsråds og Innovasjon Norges oppdaterte ”*Plan for koordinert satsning på torsk*” og Villfiskforums evt. nye handlingsplan.

I prosjektperioden er høringsuttalelser og innspill formidlet gjennom ordinære kanaler hos de deltagende organisasjonene. Resultatene av arbeidet er omtalt i fiskeriavisene, på www.fiskeribladet.no, og på hjemmesidene til Norges Råfisklag (www.rafisklaget.no) og Villfiskforum (www.villfiskforum.no).

Det har ingen hensikt å utarbeide en ordinær "vitenskapelig" prosjektrapport for dette prosjektet, siden målsettingen har vært å arbeide for passende regelverk og rammevilkår. Denne rapporten beskriver derfor kun arbeidet som er gjennomført. Den omfatter også høringsuttalelser, innspill, handlingsplaner og andre resultater av prosjektet. Denne rapporten er hovedsakelig ment som en intern orientering og oppsummering av arbeidet for deltagerne i prosjektet og næringens organisasjoner. Rapporten er i tillegg utarbeidet for å tilfredsstille Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfonds prosedyrer for godkjenning av prosjektet.

På grunnlag av det arbeidet som er utført, og resultatene som er oppnådd, anses målsettingene med dette prosjektet som oppnådd.

Vedlegg

- Vedlegg 1 Faktaark om prosjektet "Ressurskontroll og oppdrett av marine arter" (2005)
- Vedlegg 2 Norges Råfisklags rundskriv nr. 9/2006 om "Omsetnings- / veiebestemmelser for levendefisk"
- Vedlegg 3 Norges Råfisklags rundskriv 10/2006 om "Levendelagring av fisk"
- Vedlegg 4 Norges Fiskarlags høringsuttalelse til det nye regelverket om fangstbasert akvakultur (datert 11. november 2005)
- Vedlegg 5 Landsstyret i Norges Fiskarlags vedtak ang. det nye regelverket for fangstbasert akvakultur (sak 6, januar 2006)
- Vedlegg 6 Brev fra Norges Fiskarlag til Fiskeri- og kystdepartementet om "Fangstbasert akvakultur og EUs biproduktforordning", datert 26. april 2006

Vedlegg 1

Problemstillinger relatert til villfisk, levendefangst og oppdrett

Bakgrunn

Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag har i fellesskap drøftet utfordringer knyttet til fremtidig regulering av levende fangsting, mellomlagring og oppføring av villfanget torsk og oppdrett av torsk fra kunstig klekket yngel. Vi er opptatt av at en fremtidig regulering både ivaretar hensynet til en god og effektiv ressurskontroll, og sikrer gode rammebetingelser som bidrar til en positiv utvikling for næringsutøverne. I denne forbindelse har Norges Fiskarlag og Norges Råfisklag etablert et prosjekt i samarbeid finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringsens Forskningsfond.

Mål:

- Gi innspill på utforming av nytt regelverk som skal sikre en fornuftig balansering av hensynet til både ressurskontroll og næringsutvikling.
- Gi innspill på forskningsbehov relatert til ressurskontroll og levendefangst – mellomlagring og oppføring.

Arbeidsgruppe – Næring, forskning og forvaltning

Arbeidsgruppen i prosjektet vil drøfte og skissere løsninger på områder av stor betydning når det gjelder på den ene siden å ivareta hensynet til ressurskontroll og på den andre siden gi rom for at næringsutøverne kan finne nye metoder for å frembringe råstoff av svært høy ferskhetsgrad. Norges Fiskarlag koordinerer dette arbeidet.

Arbeidsgruppe:

Kurt Karlsen, fisker, Vesterålen
 Andre Reinholdtsen, fisker, Vesterålen
 Jan Erik Johnsen, fisker, Brønnøysund
 Rita West, fisker, Finnmark
 Nina Hjort, juridisk rådgiver, Norges Råfisklag
 Jon Grimstad, salgssjef, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalagslag
 Gunnstein Bakke, Fiskeridirektoratet (observatør)
 Edel Åsjord, prosjektleder, Norges Fiskarlag

I tillegg har Havforskningsinstituttet v/ Bjørnar Isaksen og Fiskeriforskning v/ Kjell Midling møtt i forbindelse med presentasjon og diskusjon om forskningsresultater.

Status i arbeidet:

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i delutredningen fra Fiskeridirektoratet datert 24.09.03 som har følgende tittel: "Ressurskontroll og oppdrett av marine arter". Samt andre rapporter og utvalgsarbeid i regi av forskning og næring.

Arbeidsgruppen hadde første møte 3. desember 2003 for å diskutere problemstillinger som oppsto for levendefangst ved innføring av landingsforskriften. Næringen ga innspill til Fiskeridirektoratet og Fiskeridepartementet på praktiske

problemstillinger som oppsto ved denne driften. Dette samarbeidet var konstruktivt.

Vi har i løpet av 2005 hatt to møter hvor forskningsbehov og fremtidig regelverk for levendefangst har stått sentralt. Havforskningsinstituttet og Fiskeriforskning har vært invitert inn i gruppen for å presentere resultater fra forskning som er utført både for levendefangst med line/krokredskaper samt forsøk som bygger på bruk av snurrevad.

Prioriterte oppgaver i gruppen fremover:

Arbeidsgruppen vil i høst gi innspill til FHF på forskningsbehov relatert til levendefangst som vil være konsentrert om dyrevelferd, teknologiutvikling og råstoffbehandling.

I samarbeid med Havforskningsinstituttet v/ Bjørnar Isaksen og Fiskeriforskning v/ Kjell Midling vil det bli utarbeidet en håndbok/brukermanual om levendefangst i praksis basert på ny kunnskap vi har fra forskning. Det vil bli laget et utkast på dette innen 20. september hvor arbeidsgruppen vil gå gjennom stoffet. Det er stort behov for informasjon og kompetanseheving omkring levendefangst både hos næringsaktørene, forvaltningen og tilsynsmyndighetene. Arbeidsgruppa vil lage en strategi for hvordan kunnskapsformidlingen bør gjøres og vil komme tilbake med nærmere informasjon om dette.

For mer informasjon:

Norges Fiskarlag v/ Edel Åsjord
 edel.aasjord@fiskarlaget.no
 Telefon: 73 54 58 50 / 99 02 46 65 - www.fiskarlaget.no
 Norges Råfisklag v/Nina Hjort
 Telefon: 77 66 01 00 / 41 60 59 04 - www.rafisklaget.no

Vedlegg 2

Rundskriv nr 10/2006

Tromsø, 19.03.2006

Rundskriv nr 12/2004 utgår

Til registrerte kjøpere og fiskere

OMSETNINGS-/VEIEBESTEMMELSER LEVENDEFISK

Vi viser til forskrift om regulering av fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62 °N.

Ved landing uten at omsetning skjer samtidig, skal landingsseddel fylles ut. Kvantumet belastes kvote på vanlig måte, hvis ikke unntak i fjerde ledd kommer til anvendelse.

Levende fisk skal røktes minst en gang hvert døgn. Ved rømming skal fisker straks gi Fiskeridirektoratets regionkontor og vedkommende salgsorganisasjon skriftlig melding. Henvisning til landingseddel, antatt årsak og omfang skal oppgis.

Ved førstehåndsomsetning skal sluttseddel fylles ut. Kvantumet belastes kvote dersom det ikke er skrevet landingseddel for fisken tidligere.

Dersom det tidligere er skrevet landingseddel for fisken, skal kvantumet på sluttseddelen representere endelig kvotebelastning i følgende tilfeller:

- 1. Når avviket mellom kvanta på landingseddel og sluttseddel ikke er større enn det som følger av naturlige sesongmessige variasjoner i fiskens kondisjon, og/eller*
- 2. Når avviket skyldes rømming, som er en følge av en hendelse utenfor fiskers kontroll eller noen som handler på hans vegne. Kvantumet på sluttseddelen gjelder bare dersom fisker sannsynliggjør hva som er årsaken, omfanget og at hendelsen ligger utenfor fiskers kontroll eller noen som handler på hans vegne.*

Vedkommende salgsorganisasjon treffer beslutninger etter fjerde ledd.

I tilknytning til refererte paragraf vil Norges Råfisklag presisere følgende som angår omsetningen av levendefisk:

- I. Levendefisk som sløyes hos kjøper umiddelbart etter landing skal veies i sløyd tilstand og omsettes som sådan.
- II. Levendefisk som etter omsetning oppbevares levende hos kjøper, veies rund og påføres sluttseddel med innveid rundvekt. Det gis anledning til justering av innveid kvantum etter uttak av prøver for sløyning, for korrigering av "avvik som følger av naturlige sesongmessige variasjoner i fiskens kondisjon". Det er en forutsetning at både leverende fartøy og kjøper er representert under prøvetakingen. Korrigert kvantum finnes ved beregning av faktor fra rundvekt til sløyd/hodekappet fisk og sammenstille denne med faktor som Fiskeridirektoratet bruker i kvotesammenheng¹.

Avviket som framkommer under prøvetakingen nevnt i punkt II kan ikke være større enn den begrensning som framkommer av forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord

¹ Eksempel: 1.600 kg innveid rund torsk. Uttatte prøver viser omregningsfaktor fra rund til sløyd/hodekappet vekt på 1,6. Fiskeridirektoratets tilsvarende faktor er 1,5. Korrigert vekt som føres på sluttseddel beregnes slik: $(1.600 \text{ kg}/1,6) \times 1,5 = 1.500 \text{ kg}$.

for 62 °N. Skjema (jfr vedlegg) hvor prøveresultatet framkommer, skal underskrives både av leverende fartøy og kjøper, og må heftes ved sluttseddel i kjøpers mottaksjournal, og kopi skal innsendes Norges Råfisklag.

Av kontrollhensyn, jfr. ovennevnte forskrift, innføres også meldeplikt for fangster som skal innveies i h.h.t. punkt II, med frist 12 timer før landing. Innmelding skjer til kontrollavdelingen, Norges Råfisklag, Tromsø, pr telefon 77660100 eller telefax 77660120.

Norges Råfisklag

Magnar Pedersen
Ass. direktør

Willy Godtliebsen

Vedlegg til rundskriv nr 10/2006

PRØVESKJEMA FOR VEIING AV LEVENDEFISK

Jfr. punkt II i rundskriv nr 10/2006.

Fartøynavn/-reg.nummer	
Radiokallesignal	
Sluttseddelnummer	
Dato	

Prøve nr	Vekt rund	Vekt sløyd u/hode	Faktor
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
Sum/snitt			

Underskrifter:

Kjøper:

Ansvarlig leverende fartøy:

Vedlegg 3

Rundskriv nr 9/2006
Tromsø, 19.03.2006

Rundskriv nr 8/2004 utgår

Til registrerte kjøpere
og fiskere som driver med lagring av levende fisk

LEVENDELAGRING AV FISK

Det vises til forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 °N. Norges Råfisklag gir på denne bakgrunn følgende bestemmelser om levendelagring av fisk.

1. Landing uten omsetning (fisker lander fisk til eid eller leid merd).

- Fisker skal være registrert hos Norges Råfisklag jfr. skjema for levendelagring av fisk. Skjemaet skal utfylles og innsendes Norges Råfisklag før oppstart av levendelagring. Etter registrering får fisker tilsendt landingseddell med registrert nummerserie. Dette er en årlig registreringsplikt. Norges Råfisklag skal også ha beskjed når levendelagringen opphører.
- Det skal skrives landingseddell i tråd med gjeldende forskrift om opplysningsplikt ved landing av fisk, og Norges Råfisklag rundskriv for hver overføring av fisk til merd.
- Landingseddellens krav til vektavlesing og nøyaktig kvantum anses oppfylt ved at:
 - Fisker fører opp antall fisk på landingseddell.
 - Fisker foretar en snittveiing av fisk på godkjent vekt.
 - Antall fisk multipliseres med gjennomsnittsvikt og føres opp på landingseddellen som netto vekt, jfr. forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk.
- Landingseddellen skal innsendes Norges Råfisklag straks, eller senest 24 timer etter overføringen av fisken, til lagets kontor i Tromsø med mindre annet er avtalt.
- Fisk som er død eller døende skal leveres til godkjent kjøper og føres på sluttseddell.
- Ved rømming av fisk, jfr. forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 °N, skal salgslagets kontrollavdeling i Tromsø varsles straks.
- Det skal sendes inn oppgave over beholdning av fisk i merd ved årsskifte.
- Ved senere omsetning skal sluttseddell utstedes.

2. Landing av fisk der omsetning skjer samtidig (fisken skifter eier ved overføring til merd).

- Det skal skrives sluttseddell iht. gjeldende forskrift om opplysningsplikt ved landing av fisk, og Norges Råfisklag rundskriv.

3. Oppføring av villfanget fisk i merd for fiskers regning

- Så fremst fisker vil fore fisken før den selges (må ha godkjenning hos FIDIR), skal kvoteavregningen skje før foring starter. Det skal da følges samme prosedyre som under pkt. 1, men før foring starter må fisken veies på godkjent vekt, og ny landingseddell utstedes med eksakt vekt. Sluttseddell vil på vanlig måte bli utstedt når den oppforede fisken selges.

4. Nasjonale bestemmelser

- Forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62 °N.
 - o Før fartøy skal starte fiske etter torsk som skal føres levende om bord, skal det sendes skriftlig påmelding til Fiskeridirektoratets regionkontor i den region fartøyet er hjemmehørende.
- Forskrift om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende.
 - o Fartøy skal før fiske tar til godkjennes av Mattilsynet
- Forskrift om utøvelse av fiske i sjøen.
 - o Viser til forskriftens kapittel 17, som setter retningslinjer for fangst av fisk som skal holdes levende, samt restitusjon og mellomlagring.

Norges Råfisklag

Magnar Pedersen
Ass. direktør

Charles Ingebrigtsen

REGISTRERINGSSKJEMA FOR LEVENDELAGRING AV FISK

Etternavn, fornavn		Organisasjonsnr.		
Adresse		Postnr	Poststed	
Fiskermantallet	Fartøy navn	Reg.merke	Radiokall	Fangst redsk.
Antall merder	Type merder *	Alder merder	Total kubikk	
Størrelse merder	Type merde-not *	Alder not	Tidsperiode lagring	
Lagringssted		Posisjon lagringssted		
Sted	Dato	Underskrift		
Tlf. fartøy		Tlf. rederi	Kontaktperson rederi	

* Type merder: stål/tre/plast/trampoline

* Type merde-not: knutelin/knuteløst/flaggmaske/sekskantlin(etc)

Kun til internt bruk i Norges Råfisklag

Mottatt NR	Saksbehandler NR	Godkjent NR	Seddelserie
-------------------	-------------------------	--------------------	--------------------

Vedlegg 4

Vår dato
11112005

Vår referanse
200500256/2-761

Deres dato

Deres referanse

Fiskeridepartementet

HØRINGSUTTALELSE: FORSLAG TIL NYTT REGELVERK FOR FANGSTBASERT HAVBRUK

Norges Fiskarlag har i møte i arbeidsutvalget 11.11.05 fattet følgende vedtak i saken:

”1.

Norges Fiskarlag viser til høring om forslag til nytt regelverk for fangstbasert havbruk, med referansenr. 200401027.

2.

Norges Fiskarlag har som målsetting at fiskerinæringa skal utvikles på en god måte, både for aktørene i næringa, for folket på kysten og for Norge som nasjon. I regjeringens felles plattform – Soria Moria erklæringen - er spesielt fangstbasert havbruk trukket frem som en strategi for å øke tilgangen på ferskt råstoff, samt høyne kvaliteten. Fangstbasert havbruk kan bidra til jevnere råstofftilgang og at næringen kan styrke sin mulighet til å betjene markedene gjennom hele året.

Fiskarlaget viser til regjeringens intensjon om å utvikle et verdiskapingsprogram for fisk, med fokus på fersk fisk. Fangstbasert havbruk er nevnt spesifikt som en driftsform med stort potensiale. Formålet med dette programmet er å utvikle nye og mer forbrukervennlige produkter, utvikle gode logistikk-løsninger, øke kunnskapen om internasjonale markedsmuligheter, drive markedstilpasset utviklingsarbeid og å styrke markedsarbeidet i Norge og internasjonalt.

For at fangstbasert havbruk skal utvikles på en god måte må regelverk og ny kunnskap på området gå hånd i hånd. Levendefangst har lange tradisjoner i Norge, mens utviklingsarbeidet fra 90- tallet og frem til i dag spesielt når det gjelder torsk i større kvantum, har vært drevet av få aktører i tett samarbeid med forskningen.

Fra januar 2005 etablerte Norges Fiskarlag Villfiskforum. For å bistå i utviklingen av fangsbasert havbruk på flåtesiden har Norges Fiskarlag i samarbeid med FHF – Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond, etablert dette forumet hvor fiskere med unik kunnskap på området legger føringer for hvor forskningsinnsatsen skal innrettes, hvor utfordringer og problemstillinger man står overfor skal løses gjennom ny kunnskap på feltet. Fiskarlaget er derfor svært opptatt av en god dialog med myndighetene på dette området fremover. Oppbygging av kompetanse står sentralt for å lykkes med fangstbasert havbruk.

Norges Fiskarlag er tilfreds med at høringsnotatet framholder *Villfiskforum* som et egnet forum for myndigheter og tilsynsorganers samarbeid med næringen. Det er helt nødvendig at kommende retningslinjer, kriterier for godkjenning av fartøy og rammer for praktisk håndhevelse av regelverket gjennomføres i felles forståelse mellom myndigheter og næringsutøvere. Samtidig som det skal tas hensyn til fiskevelferd, må regelverket utformes og praktiseres på en slik måte at fangstbasert havbruk får mulighet til å utvikle seg som en lønnsom næring.

Det er derfor positivt å registrere at Fiskeri- og Kystdepartementet i høringsnotatet poengterer at ”Det er i dag begrenset kunnskap på en del sentrale områder og dette bør prege tilnærmingen. Den kunnskap som til enhver tid finnes må legges til grunn for anvendelsen av bestemmelsene, samtidig som man gir rom for utvikling og dermed innhenting av ny og bedre kunnskap”.

Norges Fiskarlag er så langt positive til arbeidet som har blitt gjennomført i forbindelse med forslaget til innføring av nytt regelverk for fangstbasert havbruk.

4.

Norges Fiskarlag har følgende kommentarer til de enkelte forskrifter med tilhørende paragrafer:

Ny forskrift om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende:

Ad § 4: Krav til utstyr som brukes til å ta fisk ombord

Det er viktig at fisken som tas om bord blir behandlet skånsomt. I dag er det ombordtaking med vannfylt pose som er mest brukt. Imidlertid vil det også på dette området skje en utvikling og vi kan tenke oss andre måter å ta fisken om bord på. I forskriften bør det derfor åpnes for at nye systemer kan tas i bruk. Dette betyr at det ikke må være noe absolutt krav at ombordtaking skal foregå ved hjelp av vannfylt sekk.

Ad § 6: Krav til overføringsinnretninger ombord

Norges Fiskarlag går i mot at det skal være et absolutt krav om automatisk telling av fisken om bord. Det vil alltid være skipperens ansvar å holde oversikt over mengden fisk om bord. Hvilke metoder som brukes for å holde denne oversikten er av underordnet betydning. Fiskarlaget viser til at det pr. i dag finnes lite egnet telleutstyr som kan benyttes om bord i for eksempel en mellomstor kystbåt, evt. mindre fartøy. Kostnadene må stå i samsvar med den enkelte virksomhet. Fiskarlaget foreslår at ordlyden endres i tråd med foranstående. Det bør derfor ikke være et krav om

automatisk telling før egnet teknologi, både mht. funksjonalitet og pris, er tilgjengelig. Evt. kan ordet ”skal” byttes ut med ”bør” i siste ledd i denne paragrafen.

Ad § 7: Krav til føringsrom om bord

Fiskarlaget vil foreslå at siste setning strykes, og erstattes med en tilføyelse i den foranstående setningen som følger: ”Sirkulasjonen skal være innrettet slik at det sikres **tilstrekkelig**, lik og jevn oppstrømming av vann over hele bunnflaten.” Dette av hensyn til at paragrafen også må omfatte de minste fartøyene, som sikrer gjennomstrømming uten bruk av pumper.

Ad § 8: Forholdet til andre regler

Fartøyet må også være utrustet til å ta vare på død fisk. En viser til omtalen av paragrafen der det er en formulering om at det kan ”oppstå uforutsette situasjoner som medfører en høyere dødelighet enn tillatt eller fare for dette.” Det er etter vår mening irrelevant å bruke et begrep som ”høyere dødelighet enn tillatt”. Dersom fisken ikke overlever vil den dø uansett om det er tillatt eller ikke.

Ad § 9: Godkjenning

Det vises til at bestemmelsen er hjemlet bare i dyrevernloven, og at søknad om godkjenning skal sendes til Mattilsynets distriktskontorer og behandles lokalt.

En forutsetning for å vurdere fiskens biologi/tilstand, fangstprosess, ombordtakingssystemer, føringsrom og annet utstyr for levendefangst er kunnskap om dette i praksis. Kompetansen hos den enkelte fisker er avgjørende for resultatet. Pr. i dag ligger kunnskapen om levendefangst i all hovedsak hos fiskerne som yrkesgruppe. Norges Fiskarlag mener derfor det i første omgang er tilstrekkelig at de som ønsker å drive med levendefangst, kan sende inn til Mattilsynet en dokumentasjon om hvilke innretninger og fasiliteter man har om bord for denne driften, ut fra bl.a. de funksjonsbaserte krav som er oppstillet i § 3 i forskriften. Det er behov for mer sikker kunnskap på dette feltet, før det etableres en slik godkjenningsordning hvor fartøyet før fisket skal godkjennes av Mattilsynet ut fra hensynet til fiskevelferd.

Inntil videre bør det derfor utarbeides klare og realistiske kriterier for krav til innhold i en slik dokumentasjon ut fra det som er etablert kunnskap i dag. Det forutsettes at rammene for dette utformes i samråd med næringsutøverne, og Fiskarlaget mener at Villfiskforum er et egnet dialogforum for myndighetene når det gjelder dette. Hensynet til at næringen skal kunne drives og utvikles på en lønnsom måte må legges til grunn for dette arbeidet.

Forslag til forskrift om endring av forskrifter som følge av nye regler for fangstbasert havbruk:

Ad § 80: Fiske med snurrevad

Også her er det foreslått et krav til bruk av vannfylt pose ved ombordtaking av fisk, det samme gjelder mht. at det skal benyttes pose med knuteløst lin og fleksible sidepaneler. Det vises i denne sammenhengen til det som er uttalt foran til § 4 forslag til forskrift om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende.

Vi viser også til at Havforskningsinstituttet pr. d.d. ikke har tilstrekkelig data som tilsier at knuteløst lin bør være et krav, og at det derfor er for tidlig å ta et standpunkt om at dette skal innføres gjennom et konkret påbud.

Ad § 82: Krav om sortering

Det er ingen dyrevelferdsmessige grunner til å sortere en art i flere størrelser da kannibalisme i tank om bord eller i restitusjonsmerd ikke har vist seg å være noe problem. Det er derimot viktig å unngå å stresse fisken. Den bør derfor få størst mulig ro for å unngå dødelighet. Skadet eller døende fisk bør imidlertid i størst mulig grad sorteres ut.

Det bør heller ikke stilles krav til at ulike arter skal skilles fra hverandre. Noen arter går bra sammen, andre ikke. Her må hver enkelt fisker etter skjønn foreta den sortering som er påkrevet.

Ad § 85: Transport

Så lenge fartøyutforming er i henhold til forskrifter, er det ingen dyrevelferdsmessige grunner til at det er nødvendig å begrense den tiden fisken holdes om bord. Praktisk erfaring tilsier at det er mindre risiko for dødelighet i restitusjonsmerd jo lengre tid fisken holdes om bord for å få ro. Dette er forhold som den enkelte ansvarshavende om bord må vurdere.

Ad § 86: Plassering av restitusjons-/mellomlagringsmerder

Norges Fiskarlag går i mot forslaget om at det skal være 2,5 km mellom anlegg for restitusjonsmerd / mellomlagringsmerd og ordinært oppdrettsanlegg. Fiskarlaget mener at man må behandle dette likt med ordinær låsetting av sei, sild, makrell og brisling. Det er først når man kommer i en evt. oppforingsfase at det kan være nødvendig å etablere en bestemmelse om avstand mellom anlegg.

En minsteavstand på 2,5 km fra akvakulturanlegg vil medføre store begrensninger for lokalisering av restitusjons- og mellomlagringsmerder, og dermed også på mulighetene for å drive fangstbasert havbruk i mange regioner.

Ad § 87: Krav til restitusjonsmerder og bruk av det

I henhold til paragrafens punkt b) skal det være en bestemmelse om maksimum mengde fisk pr m² bunnareal på 50 kilo. Dette er et noe uklart forslag idet en stor del av fisken vil svømme pelagisk umiddelbart etter utsetting i restitusjonsmerd. Etter ett døgn vil en vesentlig del av fisken svømme pelagisk. I forhold til foranstående kan en spørre seg om 50 kg/m² bare skal gjelde for fisken som legger seg på bunnen av mæren eller skal den gjelde all fisk i mæren?

I henhold til paragrafens punkt f) vil vi fremheve viktigheten av et skarpt skille mellom ordet syk og skadet. Når fisk dør i restitusjonsmerden i løpet av de første 2-3 dager så dreier det seg om skade påført under fangstprosess og føringsperiode, ikke sykdom.

Det kan heller ikke være riktig å holde all fisk i restitusjonsmerd (siste ledd i paragrafen) inntil all fisken svømmer pelagisk. I praksis er det mange som har en åpen sluse mellom restitusjons-merd og over i mellomlagringsmerd. Dette må fortsatt være tillatt idet fisken da vil være mindre utsatt for stress og den da kan gå ned på ofte større

dybde i mellomlagringsmerden. Kapasiteten i restitusjonsmerden vil da også kunne utnyttes maksimalt og en kan unngå å måtte bruke flere slike mærer.

I kommentaren til denne paragrafen fremkommer det at svømmeblæren som oftest er funksjonell etter en uke. All erfaring tilsier at svømmeblæren er funksjonell etter kortere tid enn 3 dager.

Ad § 88: Krav til mellomlagringsmerd og bruk av det

Fisken har gode vilkår i restitusjonsmerden og det oppstår ingen nye fysiologiske behov ved overføring til mellomlagringsmerd. Fiskerlaget er derfor av den oppfatning at mellomlagringsmerd ikke nødvendigvis trenger å være dypere enn restitusjonsmerden. For en liten sjark som vil mellomlagre fisk vil det være nok å bruke en restitusjonsmerd – behovet for en dypere mellomlagringsmerd vil avhenge av kvantum.

Med hensyn til paragrafens pkt. a) vises det til det som er sagt foran om § 82 som gjelder sortering. Det er først når fisken begynner å ta til seg mat at kannibalisme kan bli et problem. Dette bør forskriftene ta høyde for.

Til paragrafen pkt. d) i utkastet til forskrift vil vi bemerke at fangst av fisk for levende lagring er ment å skulle gi økt verdiskaping både på sjø og land. Dersom fisken skal fores allerede etter 4 uker vil det for det første bety at fisker må etablere eget forkjøkken med de investeringer det medfører. For de som ikke kan / vil gjøre det må fisken slaktes evt. selges til oppdretter innen 4 uker. Mye av hensikten med denne nye næringen vil dermed være borte fordi det går for kort tid mellom fangst i høysesong og slakting. Man får dermed ikke i stor nok grad strukket sesongen og tilfredsstillende økning i verdiskapingen oppnås ikke.

Så langt Fiskerlaget kjenner til finnes det ikke noen ensartet dokumentasjon som tilsier at fisken må ha mat etter 4 uker. Med bakgrunn i foranstående vil vi heller foreslå at det stilles krav til en helsekontroll etter 4 uker, slik at et evt. krav om foring kan settes etter konstatering av et reelt behov. Alternativt at helsekontroll utføres ”i løpet av mellomlagringsperioden”. I tillegg kan det settes en maksimal ramme for lagring av fisk uten foring på f. eks 8 uker. Men dette må ses i forhold til sesong og overvåking for øvrig.

Ad § 89: Helsekontroll

Fiskerlaget foreslår at bestemmelsen utformes slik at fisk som like før flytting har vært gjennom helsekontroll likevel kan omsettes til folkemat dersom den dør under transport til akvakulturanlegg eller slakting. All fisk som står i mellomlagringsmerd, hvor foring ikke er påbegynt, er å anse som menneskemat under forutsetning av jevnlig røkting av merden.

Kostnadsnivået for de ulike kontroller som skal gjøres må utredes nøye.

5.

Ad generelle merknader vedrørende akvakulturfasen, meldeplikt og landing og omsetning av fisk.

Forholdet mellom restitusjonsfasen/mellomlagringsfasen og akvakulturfasen

Norges Fiskarlag mener oppdrettsfasen, der oppdrettsregelverket begynner å gjelde må være fra det tidspunkt fisken skal tilbys for, jfr. pkt. 88 ovenfor.

Erfaringer og praksis fra tradisjonell oppdrett passer i mange tilfeller mindre godt i forhold til fangstbasert havbruk. Dersom det er aktuelt at oppdrettsfasen skal begynne å gjelde tidligere enn 8 uker, må konsekvensene av dette utredes nærmere. Det omfatter også en vurdering av konsekvensene for næringen hvis transportforskriften skal gjelde for transport av villfanget fisk til/fra mellomlagring.

Akvakulturregelverket (etableringsforskriften, driftsforskriften, transportforskriften, IK-akvakultur osv.) kan framstå som svært komplisert. Terskelen for å drive mellomlagring i større omfang (ordinær marinfiskkonsesjon eller konsesjon for fangstbasert havbruk) kan derfor bli så høy at dette i praksis må overlates til profesjonelle oppdrettere. I den grad dette bryter med dagens praksis bør de samlede konsekvensene vurderes nærmere.

Generelt om meldeplikt

Det vises til at Fiskeridirektoratet kan pålegge mottaker av fisk å melde på forhånd hvor han skal motta fisk og når tid dette skal skje. Videre kan landing ikke skje før fastsatt minstetid fra meldingstidspunktet er utløpt. Når det gjelder fiske for levendelagring er det nødvendig å ha andre tidsfrister å forholde seg til enn innenfor tradisjonelt fiskeri slik at regelverket ikke hemmer utøvelsen av fisket. Det å f. eks måtte ligge å vente i flere timer på å få sette fisken ut i restitusjonsmerd medfører betydelige ekstra kostnader ved at driftsutgiftene øker og ved at fisket blir mindre effektivt. Det vises i denne sammenhengen også til Fiskeridepartementets forslag om maks. 8 timers opphold for fisken om bord i fartøyet dersom dette blir vedtatt.

Med bakgrunn i foranstående er det vår mening at det må være nok å sette krav til å melde fra når en går fra feltet og når en forventer å være fremme ved restitusjonsmerd.

Endring av forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk.

I foreliggende forslag er det ikke tatt høyde for de tilfeller der fisker omsetter levende fangster direkte til kjøper/oppdretter uten forutgående restitusjon og mellomlagring. Det vises til ordningen med dynamisk omregningsfaktor som har fungert bra både for fisker/kjøper. All den tid man opparbeider seg kunnskap om fiskens kondisjon på ulike områder til ulike tider på året ved forskning og erfaringsdata, og omregningen bes innrapportert, vil ressurskontrollhensynet kunne ivaretas innenfor ordningen.

6.

Norges Fiskarlag vil avslutningsvis vise til at levendefisknæringen vil fortsette å utvikle seg. I dag er det først og fremst snurrevad som brukes som redskap. Det har også vært gjort forsøk med andre redskapsgrupper. Når det nå etableres et regelverk med bakgrunn i de erfaringer en så langt har gjort seg må dette ikke være til hinder for at dette tilpasses etter hvert som en får en utvikling innenfor næringen. Det betyr at en i fortsettelsen må være åpen for å tilpasse regelverket i forhold til nye redskapgruppers og fartøygruppers inntreden i levendefisk-næringen.”

Norges Fiskarlag vil be Fiskeridepartementet om et møte for en nærmere orientering om det arbeidet som gjøres i Villfiskforum - hvor forskning og utvikling står sentralt.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Torleif Paasche

Edel Åsjord

Kopi til: Medlemslagene
Vedlegg: 0

Vedlegg 5

Januar 2006

JHS/EÅ

Landsstyresak 6

Nytt regelverk for fangstbasert akvakultur

Bakgrunn:

Fiskerinæringen og regjeringen har en felles målsetting om å utvikle fangstbasert akvakultur (også kalt fiske for levende lagring) som en bærekraftig og lønnsom driftsform. Slikt fiske har lange tradisjoner i Norge, og det fanges ca. 2000 tonn fisk for oppforing hvert år. (I tillegg blir det hvert år låssatt mellom 10 000 og 20 000 tonn). Internasjonalt er omfanget av fangstbasert akvakultur stort, og dette er anslått til å utgjøre 20 % av totalt oppdrettsvolum.

Fangstbasert akvakultur antas å ha et betydelig verdiskapingspotensial, særlig for mellomlagring og oppforing av villfanget torsk^{5,6,7}. Dette gir fortrinn i forhold til markedstilpasning, reduserer usikkerhet knyttet til industriens tilgang til gode råvarer og bidrar til å øke lønnsomheten ved produksjon av ferske fiskeprodukter. Fiske for levende lagring gir også fiskeren en merpris for fangsten, noe som øker verdien av tildelt kvote.

Regjeringens felles plattform - Soria Moria erklæringen, samt Stortingsmelding nr. 19 (2004 – 2005) om Marin næringsutvikling, vektlegger fangstbasert akvakultur som en nasjonalt viktig strategi for å øke markedets og industriens tilgang på ferskt råstoff av høyeste kvalitet. For å oppnå dette må næring og forvaltning i fellesskap utvikle og praktisere et regelverk som gir forutsigbare rammebetingelser, samt realistiske muligheter for lønnsom drift.

Det har lenge vært behov for et klart regelverk for fangstbasert akvakultur, først og fremst av hensyn til fiskevelferd og fiskehelse. Som grunnlag for dette arbeidet ble det nedsatt en arbeidsgruppe, bestående av representanter for Mattilsynet og Fiskeridirektoratet (Holmefjordutvalget). Arbeidsgruppa utarbeidet en egen rapport⁸, som har vært sentral i den videre utformingen av forslaget til nytt regelverk for fangstbasert akvakultur.

Forslaget til nytt regelverk for fangstbasert akvakultur omfattet både fangstmetoder, tekniske innretninger, håndtering, transport, restitusjon og mellomlagring. Forslaget ble sendt på bred nasjonal høring (i tillegg til EØS-høring), med høringsfrist den 1. november 2005. Det kom inn 20 høringsuttalelser, bl.a. fra Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag.

Det nye regelverket for fangstbasert akvakultur trådte i kraft den 1. januar 2006.

Regelverket består av ”*Forskrift om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende*”, som er hjemlet i deltagerloven og dyrevernloven. For å avgrense denne forskriften mot de tradisjonelle låssettingsfiskeriene, omfatter den ikke hold av sei, makrell, sild og brisling. Det ble samtidig innført et nytt kapittel i ”*Forskrift om utøvelse av fiske i sjøen*”, som er hjemlet i deltagerloven, dyrevernloven og matloven. Endringene fokuserer på fiskevelferd, fiskehelse og avstandskrav. Det nye kapittelet omfatter fangst av alle arter som holdes levende, også fangst som ikke skal tas om bord i fartøyet for senere mellomlagring og oppforing (låssetting).

⁵ Rapport fra arbeidsgruppe for vurdering av bruk av villfisk i marint oppdrett (Waage-utvalget). 2001

⁶ Torskeutredning. KPMG Senter for Akvakultur og Fiskeri. 2000

⁷ Planmessig igangsetting av nye arter i oppdrett. KPMG Senter for Akvakultur og Fiskeri 2003

⁸ Harmonisert regelverk for villfanget marinfisk for levendelagring for oppdrett. Mattilsynets og Fiskeridirektoratets felles arbeidsgruppe, mai 2005.

Det har også vært nødvendig å gjøre enkelte tilpasninger i det gjeldende akvakulturregelverket.

For å legge premisser for næringsrettet FoU-innsats i flåteleddet, opprettet Norges Fiskarlag Villfiskforum og Teknologiforum vinteren 2005. Forumene skal samle og koordinere erfaringer fra flåteleddet, være en arena for informasjonsutveksling mellom næring, forskning og forvaltning, samt bidra til nyttiggjøring av forskningsresultater. Villfiskforum prioriterer nå brukerstyrte prosjekter som skal forbedre kunnskapgrunnlaget for fangstbasert akvakultur.

I Fiskeri- og kystdepartementets høringsnotat ble Villfiskforum framholdt som et egnet forum for myndigheter og tilsynsorganers samarbeid med næringen. Praktiseringen av det nye regelverket ble derfor diskutert med departementet og Mattilsynet på sist møte i Villfiskforum, som fant sted den 9. – 10. januar 2006.

Problemstilling:

Norges Fiskarlag utarbeidet en omfattende høringsuttalelse til det nye regelverket for fangstbasert akvakultur. Uttalelsen var i hovedsak positiv til det arbeidet som var gjennomført, men vi bad også om at det ble gjort flere endringer i forslaget til nytt regelverk. Mange av merknadene fra Norges Fiskarlag ble senere fulgt opp av forvaltningen.

Det nye regelverket for fangstbasert akvakultur gir stort rom for tolking, og det er fortsatt uklart på flere områder. Selv om regelverket nå er fastsatt, må det praktiseres på en måte som gir næringen forutsigbare rammevilkår og realistiske muligheter til å utvikle seg som en lønnsom næring. Det er en forutsetning at de kommende retningslinjene og rammene for praktisk håndhevelse av regelverket blir utarbeidet i felles forståelse mellom myndigheter og næringsutøvere. Eksempler på problemstillinger og uklarheter knyttet til det nye regelverket for fangstbasert akvakultur, som snarest må avklares er:

- a) Mellomlagret fisk skal tilbys fôr innen 4 uker. Samtidig skal akvakulturregelverket begynne å gjelde. Akvakulturregelverket (etableringsforskriften, driftsforskriften, transportforskriften, Nytek, IK-akvakultur m.fl.) er så omfattende at fôring av mellomlagret fisk i praksis vil måtte overlates til profesjonelle oppdrettere. Tidsrammen på fire uker er for liten til at fiskeren kan oppnå nødvendig merpris. Samtidig vil dette medføre en kort frist for videresalg av fangsten, noe som vil være svært ugunstig for fisker i forhold til prisfastsettelse.

For å opprettholde flåtens interesse for fangstbasert akvakultur vil det være nødvendig å utvise en viss fleksibilitet i forhold til tidspunkt for fôring med hensyn til fiskeart og kondisjon. Forholdet mellom fiskevelferd og sulting bør også vurderes nærmere, slik at tidspunktet for når fisken skal tilbys fôr (og for når akvakulturregelverket skal slå inn) kan bygge på et mer kunnskapsbasert grunnlag. I en overgangsfase må det også vises fleksibilitet i forhold til utprøving av regelverket med hensyn til muligheter for ”vedlikeholdsforing”.

- b) Det er fastsatt et avstandskrav på minimum 2,5 km mellom restitusjons- og mellomlagringsmerder (inkl. låssettingsplasser) og alle lokaliteter for akvakultur (både fisk og skjell). Avstandskravet er innført for å redusere evt. risiko for smitte.

Dersom den fastsatte minsteavstanden på 2,5 km skal bli praktisert, vil dette medføre svært store begrensninger for lokalisering av restitusjons- og mellomlagringsmerder, og

dermed også gjøre det umulig å drive fangstbasert akvakultur i mange regioner. Siden dette avstandskravet også omfatter låssettingsplasser, vil det samtidig bli svært vanskelig å finne plass til nye akvakulturlokaliteter i områder hvor det er registrert og kartlagt viktige låssettingsplasser. Dersom dette avstandskravet skal håndheves vil det også medføre økte logistikkostnader og større fare for havari- og rømming (når mer eksponerte lokaliteter må tas i bruk).

Restitusjonsmerder er små, midlertidige og transportable. De inneholder forholdsvis lite biomasse og fisken er ”stedegen”, noe som vil innebære liten risiko for spredning av fremmed smittestoff. Vi har heller ikke erfart spesielle problemer med smitte mellom fisk til restitusjon/mellomlagring/låssetting og anlegg for akvakultur. Disse erfaringene burde etter vårt syn vært høyere vektlagt ved utformingen av det nye regelverket. Vi mener avstandskravet først bør inntre i akvakulturfasen (slik at låssetting og fisk til restitusjon/mellomlagring unntas). Etter vår oppfatning vil det heller ikke være nødvendig å fastsette avstandskrav mellom restitusjons- og mellomlagringsmerder eid av ulike aktører.

- c) Alle fartøy som skal drive fangst og føring av levende fisk skal fra nå av godkjennes av Mattilsynets lokalkontor. Den nåværende flåten er svært variert med hensyn til fartøytype og tekniske innretninger. Godkjenningen må allikevel skje etter likeverdige vurderinger. Det er enda ikke utviklet klare søknadsprosedyrer eller felles kriterier for denne godkjenningen. Mattilsynets godkjenning av fartøy og utstyr (med hensyn til fiskevelferd) må også samordnes med krav / godkjenning i forhold til stabilitet, HMS, og fangsteffektivitet. I dette arbeidet må det legges vekt på samarbeid med næring og øvrig forvaltning (Fiskeridirektoratet og Skipskontrollen), samtidig som det gis rom for overgangsordninger.
- d) Det stilles krav til at fiskere som skal drive levendefangst skal ha nødvendig opplæring. Det er behov for å finne fram til gode rammer for denne opplæringen. (Det burde samtidig vært stilt krav til nødvendig opplæring av personell i forvaltningen, særlig i forhold til inspeksjoner og godkjenning av fartøy). Det må være en forutsetning at forvaltningen og fiskerinæringen utvikler opplegg for nødvendig oppæring i nært samarbeid.
- e) Bruk/omsetning av fisk som dør under restitusjon og mellomlagring må klarlegges.
- f) Omfang og kostnader av pålagt helsekontroll må klarlegges
- g) Kvoteregning for mellomlagret fisk (f.eks. ved rømming) og bruk av dynamisk omregningsfaktor må klarlegges.
- h) Bruk av evt. karantébestemmelser for fisk som fanges utenfor territorialgrensen (12 nm) må klarlegges.
- i) Det nye regelverket for fangstbasert akvakultur omfatter også levendefangst og mellomlagring av ål. Ål har en spesiell biologi, og denne arten ble ikke vurdert i forbindelse med utformingen av regelverket. Forskriften må endres med hensyn til dette.

- j) Fangstbasert akvakultur er fortsatt i en oppstartfase, og det er et sterkt ønske om at også mindre fartøy skal kunne utøve denne virksomheten. Krav til utstyr og innretninger må derfor ikke medføre så store kostnader at næringen vanskelig kan utvikles videre.

Konklusjon:

Som nevnt ovenfor, er det mange forhold som må avklares før fangstbasert akvakultur kan få tilstrekkelig forutsigbare rammebetingelser. Fangstbasert akvakultur er fortsatt i en oppstartfase og marginene i næringen er små. Hensynet til at næringen skal kunne drives og utvikles på en lønnsom måte må derfor legges til grunn for det videre arbeidet.

I de kommende 2-3 årene må forvaltningen legge til rette for overgangsordninger, samtidig som det vises en viss fleksibilitet i forhold til det nye regelverket. Dette må omfatte tidspunkt for fôring, avstandskrav, krav til utstyr og innretninger, forholdet til levendefangst og mellomlagring av ål m.m. Det må også kunne gjennomføres prøveordninger for samdrift, der regelverket vurderes opp mot fiskevelferd, drift og lønnsomhet. Det vil i tillegg være behov for minst 2 års ”innkjøring” for å kunne etablere en hensiktsmessig og rettferdig godkjennelsesordning av fartøy. Det første årene må det gis rom for dispensasjoner og midlertidige godkjenninger.

For at fangstbasert akvakultur skal utvikles videre på en god måte må regelverk og ny kunnskap på området gå hånd i hånd. Det er derfor positivt å registrere at Fiskeri- og Kystdepartementet i høringsnotatet til det nye regelverket poengterer at: *”Det er i dag begrenset kunnskap på en del sentrale områder og dette bør prege tilnærmingen. Den kunnskap som til enhver tid finnes må legges til grunn for anvendelsen av bestemmelsene, samtidig som man gir rom for utvikling og dermed innhenting av ny og bedre kunnskap”*.

Villfiskforum og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) avsetter nå midler til å gjennomføre ulike FoU-prosjekt, som kan framskaffe et bedre kunnskapgrunnlag om fangstbasert akvakultur. Det er ønskelig å samarbeide med forvaltningen i dette arbeidet, slik at den nye kunnskapen kan bidra til fornyelse av regelverk og rammevilkår.

Landsstyrets vedtak:

1. Norges Fiskarlag mener fangstbasert akvakultur har et betydelig verdiskapingspotensial, og ønsker at næringen skal utvikles videre som en bærekraftig og lønnsom driftsform.
2. Norges Fiskarlag er positive til at det har blitt utarbeidet et nytt felles regelverk for fangstbasert akvakultur.
3. Det nye regelverket for fangstbasert akvakultur gir stort rom for tolking, og det er fortsatt uklart på flere områder. Norges Fiskarlag ber om at regelverket praktiseres på en måte som gir næringen forutsigbare rammevilkår. Hensynet til at næringen skal kunne drives og utvikles på en lønnsom måte må være en grunnleggende forutsetning for dette arbeidet.
4. Fangstbasert akvakultur er fortsatt i en oppstartfase og marginene i næringen er små. De kommende 2-3 årene må det derfor legges til rette for overgangsordninger og vises fleksibilitet i forhold til praktisering av regelverket. Det må også legges til rette for prøveordninger for samdrift.

5. Norges Fiskarlag ber om at det vises fleksibilitet i forhold til tidspunkt for fôring (og tidspunkt for når akvakulturregelverket skal begynne å gjelde), og at det også kan tas hensyn til fiskeart og kondisjon. I en overgangsfase må det også vises fleksibilitet i forhold til utprøving av regelverket med hensyn til muligheter for ”vedlikeholdsføring”.
6. Norges Fiskarlag ber om at det vises stor fleksibilitet i forhold til praktisering av den fastsatte minsteavstanden på 2,5 km mellom restitusjons- og mellomlagringsmerder (inkl. låssettingsplasser) og lokaliteter for akvakultur. Avstandskravet må tas opp til ny vurdering ved første revisjon av regelverket, og at det må da tas hensyn til praktiske erfaringer fra næringen.
7. Regelverket for fangstbasert akvakultur er ikke tilpasset levendefangst og mellomlagring av ål. Norges Fiskarlag ber om at regelverket ikke håndheves i forhold til ålefiske, og at dette forholdet rettes opp ved første revisjon av regelverket.
8. Norges Fiskarlag ber om at det utarbeides klare kriterier for Mattilsynets godkjenning av fartøy som skal drive fangst og føring av levende fisk. Det forutsettes at dette skjer i nært samarbeid med næringen. Det forutsettes også at Mattilsynets godkjenningsordning samordnes med Fiskeridirektoratets og Skipskontrollens godkjenningsordninger. Det første årene må det gis rom for dispensasjoner- og midlertidige godkjenninger av fartøy.
9. Det er et sterkt ønske om at også mindre fartøy skal kunne utøve fangstbasert akvakultur. Norges Fiskarlag ber derfor om at krav til utstyr og innretninger ikke må medføre så store kostnader at næringen vanskelig kan utvikles videre.
10. Norges Fiskarlag ber om at øvrige uklarheter knyttet til praktiseringen det nye regelverket for fangstbasert akvakultur avklares snarest mulig, og i dialog med næringa. Sentrale tema som må avklares er:
 - a) Bruk/omsetning av fisk som dør under restitusjon og mellomlagring
 - b) Omfang og kostnader av pålagt helsekontroll
 - c) Kvoteavregning for mellomlagret fisk
 - d) Bruk av evt. karanténebestemmelser for fisk som fanges utenfor territorialgrensen
11. Regelverket for fangstbasert akvakultur er nytt, og vil sannsynligvis ikke fungere optimalt den første tida. Norges Fiskarlag ber derfor om at regelverket evalueres etter sesongene 2006 og 2007, dette både i forhold til praktisering av regelverket og behov for forskriftsendringer.
12. Norges Fiskarlag ønsker et fortsatt godt og konstruktivt samarbeid med forvaltningen om utforming og praktisering av regelverket for fangstbasert akvakultur. Dette omfatter også den videre utviklingen av regelverket og gjennomføring av relevante FoU-prosjekt. Fra næringas side vil denne dialogen bli koordinert gjennom Villfiskforum.

Vedlegg 6

Vår saksbehandler: Jan Henrik Sandberg, tlf. 73 54 58 54

Vår dato
26042006

Vår referanse
200600161/1-750

Deres dato

Deres referanse

Fiskeri- og kystdepartementet

v/ Statsråd Helga Pedersen
Pb. 8118 Dep
0032 OSLO

Fangstbasert akvakultur og EUs biproduktforordning

Bakgrunn

Flåteleddet, fiskeindustrien og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) har en felles målsetting om å videreutvikle fangstbasert akvakultur som en lønnsom næring. Dette er i samsvar med Regjeringens felles plattform (Soria Moria erklæringen), som slår fast at det skal settes i verk en nasjonal satsing på fangstbasert akvakultur. Stortingsmelding 19 (2004 – 2005) om Marin næringsutvikling vektlegger også fangstbasert akvakultur som en nasjonalt viktig strategi for økt marin verdiskaping. Et nytt regelverk for fangstbasert akvakultur trådte i kraft fra 1. januar 2006.

Om fangstbasert akvakultur

Fangstbasert akvakultur bygger på et samspill mellom flåteleddet, havbruksnæringen og fiskeindustrien. Resultatet bør bidra til helårlege stabile leveranser av fersk fisk, noe som igjen kan føre til økt markedsadgang og høyere priser.

Næringen antas å ha et betydelig potensial for økt verdiskaping, særlig for mellomlagring og oppføring av villfanget torsk^{9,10,11}. Dette gir fortrinn i forhold til markedstilpasning, det reduserer usikkerhet knyttet til industriens tilgang til gode råvarer og bidrar til å øke lønnsomheten ved produksjon av ferske fiskeprodukter.

De siste årene har mellom 1000 og 2000 tonn torsk årlig blitt fanget levende av ca. 50 fartøy. Fisken fanges vinter/vår og slaktes etter 5 - 8 måneder med oppføring. Dette fører til at vekten mer enn fordobles. I 2005 ble det levert i underkant av 3000 tonn oppfôret villtorsk til videre foredling, noe som tilsvarer produksjonen av oppdrettstorsk i Norge. Et pågående prosjekt i

⁹ Rapport fra arbeidsgruppe for vurdering av bruk av villfisk i marint oppdrett (Waage-utvalget). 2001

¹⁰ Torskeutredning. KPMG Senter for Akvakultur og Fiskeri. 2000

¹¹ Planmessig igangsetting av nye arter i oppdrett. KPMG Senter for akvakultur og Fiskeri. 2003

regi av Fiskeriforskning¹² dokumenterer at fangst av levende torsk gav kystflåten en merverdi av tildelt kvote på kr 25 mill i 2005 (foreløpige beregninger basert på råvarepriser).

Næringen har en langsiktig målsetting om at opptil 20 % av all torsk som fanges av kystflåten skal kunne landes levende. Dette utgjør ca. 30 000 tonn per år. Siden fangstbasert akvakultur allerede drives med god lønnsomhet, bør dette være en realistisk målsetting. Hvis 20 % av kystflåtens torskekvote landes levende, vil dette gi en merverdi på kr 670 mill per år, bare for flåteleddet (foreløpige beregninger basert på råstoffpriser for 2005). I tillegg kommer økt verdiskaping innen marint oppdrett, fiskeindustri og andre ringvirkninger. Fangstbasert akvakultur er også en driftsform som kan bidra til bosetting og levedyktige kystsamfunn. Forutsetningen er at forvaltningen bidrar til å opprette gode rammevilkår for denne næringen.

Problemstilling

Vi har i løpet av de siste ukene blitt gjort kjent med at EUs biproduktforordning vil få stor innvirkning på fangstbasert akvakultur.

Villfanget fisk spiser i liten grad pellet. I fangstbasert akvakultur føres det med hel sild og lodde, som er frosset etter å ha blitt fanget på åpent hav (det brukes også fôr basert på avskjær). Dette er fôr som tilsvarer den dietten fisken har naturlig. Praktisk erfaring viser at risikoen for spredning av sykdommer og parasitter er neglisjerbar. Hel sild og lodde er egnet som menneskeføde, og kan heller ikke regnes som ”biprodukter”.

Selv om det forskes på området, eksisterer det i dag ikke alternative fôr til villfanget fisk, som er prosessert i henhold til godkjente metoder i EUs biproduktforordning. Etter det vi får opplyst vil alt aktuelt fôr til villfanget fisk kunne forbys. Det er varslet at forordningen vil kunne tre i kraft allerede fra sommeren av. Denne tolkningen av EUs biproduktforordning vil hindre all videre marin verdiskaping innen fangstbasert akvakultur.

Dersom tolkningen av EUs biproduktforordning er rett, og denne ikke tilpasses våre forhold, vil konsekvensene bli:

- Ca. 3000 tonn torsk (og et ukjent antall tonn sei) vil ikke lenger kunne føres, med de konsekvenser dette måtte få for fiskevevferd og økonomi.
- Det store potensialet i næringa, og de positive signalene fra Regjeringen, har fått mange til å satse på fangstbasert akvakultur. Selskap, fartøy og enkeltpersoner, som har investert i utstyr eller inngått andre forpliktelser vil bli stilt i en svært vanskelig situasjon.
- Næringen har selv nylig finansiert en handlingsplan for fangstbasert akvakultur (administrert gjennom ”Villfiskforum”), med en portefølje av FoU-prosjekt på kr 10 000 000. Dette vil være bortkastet arbeid, og ressursene vil måtte omfordeles.
- Det er gjort et stort arbeid for å innarbeide hensynet til fangstbasert akvakultur i Forskningsrådets og Innovasjon Norges nye plan for koordinert satsing på torsk. Dette vil være bortkastet arbeid, og ressursene til fangstbasert akvakultur vil måtte omfordeles.
- Pågående forsøk ang. fôring av villfanget torsk (der fôring med sild og lodde brukes som referanse) vil måtte avvikles.

¹² Fangstbasert akvakultur som forretningskonsept (Prosj.leder: Bent Dreyer). Arbeidet vil bli fullført i juni 2006.

- Flåteleddets, Fiskeindustriens, FHF og Regjeringens felles målsetting om en nasjonal satsing på fangstbasert akvakultur vil ikke kunne innfris. Virksomheten til de som allerede har etablert seg i næringen vil bli ødelagt.

Konklusjon

De som arbeider med fangstbasert akvakultur har hittil ikke vært trukket inn i (eller blitt informert om) arbeidet med EUs biproduktforordning. Forordningen må tilpasses våre forhold og praktiske erfaringer. Det må alternativt også etableres overgangsordninger inntil tilfredsstillende alternative fôr er tilgjengelig. Vi må snarest finne løsninger på dette i fellesskap.

Norges Fiskarlag anmoder derfor Fiskeri- og kystdepartementet om snarlig å invitere fiskerinæringens organisasjoner og Mattilsynet til et møte. Hensikten med møtet bør være å:

1. Opprette en dialog om utforming, tolking og praktisering av EUs biproduktforordning, i forhold til fangstbasert akvakultur.
2. Informere om hva som hittil er gjort for å ivareta hensynet til fangstbasert akvakultur.
3. Diskutere løsninger som ivaretar fangstbasert akvakultur som næring.
4. Opprette en fast arbeidsgruppe bestående av nøkkelpersoner med vedtakskompetanse fra Fiskeri- og kystdepartementet, Mattilsynet og fiskerinæringens organisasjoner. Denne arbeidsgruppen må utarbeide og gjennomføre løsninger etter en nærmere angitt tidsplan.

Vi ber om en snarlig tilbakemelding.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Jan Henrik Sandberg

Kopi til: Mattilsynet
Fiskeridirektoratet
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening (FHL)
Norges Råfisklag
Norges Kystfiskarlag
Norske Sjømatbedrifters Landsforening (NSL)

Vedlegg: 0